

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	488	25.10.2021	10	

11396-2021 (11.00)

Lausunto luonnon virkistyskäytön strategiasta

Tiivistelmä:

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnon virkistyskäytön strategiasta, joka laaditaan kansallisena ensimmäistä kertaa Suomessa. Strategian pohjalta valmistellaan ympäristöministeriössä valtioneuvoston periaatepäätös luonnon virkistyskäytöstä vuoden 2021 lopulla.

Kh § 488

Ympäristönsuojelupäällikkö Olli-Pekka Mäki 20.10.2021:

Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia laaditaan ensimmäistä kertaa Suomessa. Se ulottuu vuoteen 2030 saakka. Valmisteluun on osallistunut mm. seitsemän ministeriötä, Metsähallitus, viranomaisia, tutkimuslaitosten ja järjestöjen asiantuntijoita. Työtä on koordinoanut ympäristöministeriö. Strategian pohjalta valmistellaan ympäristöministeriössä valtioneuvoston periaatepäätös luonnon virkistyskäytöstä.

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnon virkistyskäytön strategiasta. Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia laaditaan ensimmäistä kertaa Suomessa. Se ulottuu vuoteen 2030 saakka. Strategian tavoitteena on lähiluonnon saavutettavuuden parantaminen, kansanterveyden edistäminen, luonnon kestävyiden vaaliminen virkistyskäytössä, voimavarojen ja yhteistyön varmistaminen sekä virkistyskäytön monimuotoisuuden kehittäminen.

Turun kaupungin lausunto

Luonnon virkistyskäytön edistäminen ja virkistyskäytön vaikutukset ansaitsee oman valtakunnallisen strategiansa. Koronapandemia on lisännyt luonnon virkistyskäyttöä sekä kotimaan luontomatkailua. Virkistyskäytön kasvulla on myös jossain määrin haitallisiakin seurauksia, jotka on hyvä tunnistaa strategiaa valmisteltaessa.

Strategian tavoitteet on kattavasti listattu.

Luontokohteiden tai virkistysalueiden kävijäseurantaa tehdään Suomessa vain varsin harvoissa paikoissa. Metsähallituksen kävijäseurannan ulkopuolelle jää suurin osa virkistyskäyttökohteista eikä Metsähallituksen seurannan perusteella pystytä arvioimaan kävijöiden määrää valtakunnallisesti. Turussa seurantaa tehdään esimerkiksi Ruissalossa, jossa yhdistyy erityisesti luonnonsuojelu, matkailu ja luonnon virkistyskäyttö. Seuranta ei kuitenkaan koske erikseen ulkoilijoita vaan kaikkia kävijöitä. Vuosittainen kävijämäärä on satoja tuhansia kävijöitä, joista merkittävä osa tulee Ruissaloon ulkoilun tai harrastuksen vuoksi.

Luonnon virkistyskäytön mittarointia ja siihen liittyviä indikaattoreita tulisikin kehittää, jotta valtakunnan tasoisesti ja alueellisesti saataisiin tarkempaa ja ajantasaisempaa tietoa.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	488	25.10.2021	10	

Kun lähivirkistyskerroista yli 60 % suuntautuu kuntien omistamille alueille, tyypillisesti kodin lähiympäristöön, asettaa se myös kunnan omille toimille erityisen suuren merkityksen ns. arkiliikunnan mahdollistamisen kannalta. Erityisesti kaavoituksella on erittäin suuri merkitys tälle nimenomaan isoissa tai kasvavissa kaupungeissa, joissa pitäisi pystyä mahdollistamaan lähiliikuntamahdollisuuksia mahdollisimman monelle asukkaalle.

Kaupunkimetsät ja lähivirkistysalueet ovat tärkeitä kaupunkilaisille mm. ulkoilun, liikunnan ja maiseman näkökulmista. Näillä alueilla on myös usein merkitystä luonnon monimuotoisuuden kannalta, jolloin erityisen tärkeää on yhteensovittaa luonnon virkistyskäyttö ja monimuotoisuuden säilyttäminen ja lisääminen.

Maaston ja rakenteiden kuluminen on lisääntynyt selkeästi erityisesti koronapandemian aikana vaikka tilastoitua seurantatietoa Turun kaupungilla ei korona-ajalta ole. Samoin on lisääntynyt myös kuntalaisten aktiivisuus esittää uusia ulkoilureittejä tai parannuksia palvelurakenteisiin ja sitä kautta tarve panostaa entistä enemmän kohteiden perustamiseen ja niiden kunnossapitoon on lisääntynyt. Turussa toteutettiin ensimmäistä kertaa vuosina 2020-2021 osallistuvan asukasbudjetoinnin hanke. Turkulaiset pääsivät ehdottamaan, kehittämään ja äänestämään, miten miljoona euroa käytetään. Miljoonalla eurolla rahoitetaan 52 hanketta, jotka toteutetaan vuoden 2021 aikana. Todella usea turkulaisten tekemistä ehdotuksista koski nimenomaan luonnon virkistyskäyttöä ja sen lisäämismahdollisuuksia asuinalueella tai sen läheisyydessä.

Vaikka Varsinais-Suomessa on kehitetty virkistys- ja retkeilypaikkojen kartoitusta ja paikkatietopohjaista esitystapaa, on asian kehittäminen myös valtakunnallisesti ensiarvoisen tärkeää, jotta kaikki virkistysalueet, reitit ja kohteet saataisiin samaan järjestelmään.

Luonnon virkistyskäytön resursseista on strategiassa vain yleismaininta. Resurssien osalta tulisi strategiassa linjata kehittämistarvetta laajemmin.

Oheismateriaali 1 Luonnos luonnon virkistyskäytön strategiasta

Kansliapäällikkö Tuomas Heikkinen:

Ehdotus Kaupunginhallitus päättää antaa ympäristöministeriölle edellä esitetyn lausunnon.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Ari-Pekka Korhonen
Ari-Pekka Korhonen
johtava kaupunginsihteeri

Jakelu

laus Ympäristöministeriö
tied Kaupunkiympäristö